

מסורת הש"ס

16 לקמן מה. 3) שייך לנף כו. 4) גי' א"ת בפירוש ראשון, 7) גי' בגינייהו,

<div>◄</div>
נוסחת הריב"ן
<div>אלולקחה‏</div>

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמר ליה ובי' לא אפשר למימר דכסתומין;

<div>◄</div>
הגהות מהר"ב רנשבורג
<div>ארוי‏</div>

[א] תוים ד"ה ובי"ט ובי' וא"ת מאי פריך והלא הא דאמרת ובי' כ"ל:
[ב] בא"ד בא"ד הבעלים בשעת הלקחה וא"ת.
מינת וא"תא נמחק וי"צ בתערוכות נמחק: [ד] בא"ד ו"ל נסכא ובי' מאי ענשא.
מנת מאי נמחק וי"צ מני טעמא: [ה] בא"ד כיון דלמיה למנות לגמרי דמני למנות לאלתר ק"ל לדחיא מינות דמני הן לדחיא נמחק וי"צ מתת דמני [דמיה] ומתת ק"ל לדחיא [והך חזיא: 1] ד"ה ואמאי כו' הוה לן למחשב בנייהו מינות למחשב בנייהו נמחקו וי"ל למחשביהו :

<div>◄</div>
הגהות התוספות

- ↑ י"ל אולי. 2. י"ל א"כ.
- ↑ י"ל גמרי. ומינת נכרד
- ↑ נמחק. 4. כפי"א דאמר.
- ↑ י"ל דה"ג כיון. 6. י"ל ואמאי נינא שמה היה דמחשב וי"ל דה"ה ובי"ט.
- ↑ דמחש כו'. 7. דג"ל ובי"ט.
- ↑ לשון תמוס' חסר וכ"ל דלמני פירושו לקבוע זה למחלוא זה לעולה אפילו אחר לקוחת הבעלים. כי הכי דמישת שמה נתן לנו פירוש בתערוכות לאלתר לקוחת בעלים בזהמה ד"ג ימוחש בעופות, שאין סבירא למחלוא זה לתלת אפילו לעופות. ובי"ט ה"ג דמחיי פירוש הבעלים לאחר לקוחה ועלה פריך והאמר רב חסדא כו'. 9. מינת הוא נמחק. 10. י"ל בני וביני.
- ↑ י"ל קשה לפירושו.
- ↑ מינת לפירושו נמחק.
- ↑ י"ל אפילו אפילו לעופות. ובי"ט ה"ג דמחיי פירוש הבעלים לאחר לקוחה ועלה פריך והאמר רב חסדא כו'. 9. מינת הוא נמחק. 10. י"ל בני וביני.
- ↑ י"ל קשה לפירושו.
- ↑ מינת לפירושו נמחק.
- ↑ י"ל אפילו אפילו לעופות. ובי"ט ה"ג דמחיי פירוש הבעלים לאחר לקוחה ועלה פריך והאמר רב חסדא כו'. 9. מינת הוא נמחק. 10. י"ל בני וביני.
- ↑ י"ל קשה לפירושו.
- ↑ מינת לפירושו נמחק.
- ↑ י"ל אפילו אפילו לעופות. ובי"ט ה"ג דמחיי פירוש הבעלים לאחר לקוחה ועלה פריך והאמר רב חסדא כו'. 9. מינת הוא נמחק. 10. י"ל בני וביני.
- ↑ י"ל קשה לפירושו.

<div>◄</div>
מוסף רש"י

ולא פירוש. אחי מהן לחטאת [לקמן מה.].
הראויה לחטאת. כגון כבשה נקבה בת שנה (שם).
לעולה. הראויה לעולה, כגון זכר בן שנה (שם).
לשלמים. א"ל בן שמי שנים (שם).

מי שאמר פרק רביעי נזיר

דחשיב בהמה כמפורש בתערוכות אילו, נתן דעתו על אחת מהן חטאת וכן[[]<sup>גזי עופות נמי ליחוש לכך אם לא פירש בשעת לקיחה שמה נתן דעתו בין לקיחה להקרבה לנדב³ בלבו חד לחטאת וחד לעולה ולא יוכל הכהן להקריב אותה אחיה שירצה לחטאת ואחיה שירצה לעולה:
ס' רבי תיבא ה"ג והא"ר חסדא ב'.
וא"ת [ומאין פריך והלא א'⁴ דאמרת⁴ מעות ולא בהמה היינו משום דאיכא שהייה משום דבעו מוס דפרישית אבל הני עופות חזו להקרבה ואין לר"ך שהייה ולכך אין לחוש שמה נתן דעתו לפרש בלבו האי לחטאת והאי לעולה ליהוו כמפורשין וי"ל (דנהי) דכיו"ס⁵ דלא פירשו הבעלים בשעת לקיחה שזי אין זידס להפריש' דהא בעו להתפרש בעשיית כהן ועשיית כהן אינו ציד הבעלים הילכך איכא למימר דלחר לקיחה אולי נתן לבו לפרשם בתערוכות וא"ת והא אין מועיל פירוש הבעלים אחר הלקיחה וי"ל נהי דאין מועיל פירוש הבעלים אחר לקיחה לזכר אחיה יקרב חטאת ואחיה יקרב עולה</sup>

מ"מ מהני פירש בתערוכות ואיכא למיחש דשמה נתן דעתו לפרש אחר הלקיחה האי לחטאת והאי לעולה דהוי בתערוכות ומעתה לא יוכל הכהן להקריבם כרצונו אחיה שירצה חטאת ואחיה שירצה עולה

ולנהי פריך ובי תימא אין ה"ג והא"ר חסדא כו' אלא בעשיית הכהן כלומר הן מפרש היכא דלא פירשו וזכירו הבעלים בשעת הלקיחה ב' [ואימאן] דעתם⁶ לזכרם והוו כמו מפורשין בתערוכות ואין תמאלא שיתפרשו בשעת עשיית כהן כשהבעלים קיימים אדרבה לא יהיה הכהן רשאי לעשות אחד לחטאת ואחד לעולה לפי דעתו אם לא ישאל פי הבעלים אם נתנו דעתם על הגזלות מעולם אחיה לעולה ואחיה לחטאת דאם אינו שואל את פיהם שמה יעשה איכפא מנתינת דעת הבעלים אלא ודאי מדקאמר רב חסדא דבעשיית הכהן מפורשות ש"מ דאין לנו לחוש שנתנו הבעלים עיניהם עליהם מעולם או אפי' נתנו עיניהם עליהם אותה גמינה לא מעלה ולא מורדת כיון שלא הוציא הפירוש צפוי להדיא וה"ה לבהמה וסואר של קורות שיהיו כסתומין גמורים למילתייהו שיפלו לנדבה ולא נימא מעות דוקא כי יהיכי דעופות הוו כסתומין למילתייהו שהכהן עושה אחיה שירצה חטאת ואחיה שירצה עולה ע"כ שיטת תמוס' והקשה הר"מ כיון דמעשיית הכהן פריך דפרישית א"כ אדמקשינן מדרב חסדא מתיקיי ליה מכמה משניות דמס' קינין דאייירי בקינין סתומין פירוש שלא פירשו הבעלים בשעת לקיחה דמשמע שכהן מצרר בעשייתו וע"ק מאי פריך דהיכי ניחוש שהבעלים זכירוהו איכפא מננה שהכהן עושה והלא הם מצויאם אותם לכהן להקריבם בדעתו אחיה שירצה לעולה ואחיה שירצה לחטאת וא"כ' לא פירשום כלל ועלום אימא לך דהיכא דלא הציאום לבסוף לכהן דהוו כמפורשים בתערוכות כמו נסכא וסואר של קורות [ומאין] פריך וע"ק היאך יועיל [פרישת] הבעלים בתערוכות אחר הלקיחה דמישינן אולי נתן דעתו לפרש ששזב לא יוכל הכהן לשנותם יותר מאילו אמר בהדיא זה חטאת וזה עולה דאינו מועיל אחר הלקיחה כדאמר או בקליחת בעלים או בעשיית הכהן ככ"ו להר"ם דפריך אהא דאמר לעיל מעות ולא בהמה פי' משום דאיכא שהייה ושמה נתן דעתו לפרש בתערוכות בימי שהייה דהיינו בימים שבין שעת הפרשה לשעת הקרבה ואפי' ^[1] בתערוכות כשמוכיר בפירוש אהו לחטאת ואהו לעולה דלמני פירושו לקבוע זה לחטאת וזה לעולה פריך⁸ והא"ר חסדא כו' אלמא לא מהני פירוש הבעלים בין הלקיחה דהיינו הפרשה וכן שנת הקרבה גבי קינין ומסתמא ה"ה גבי שאר קרבנות ע"כ פי' הר"ם וקשה דהא דקאמר רב חסדא אין הקינין מתפרשות משמע דוקא קינין מדלא קאמר אין הקרבנות ועוד אפי' אמ"ל דליף שאר קרבנות מקינין מ"מ אין סבירא הוא⁹ לדמות לקינין אלא קרבן דחיי להקרבה הן לעמנן דומיא דקינין אבל נסכא וסואר קורות לא וכן פריס ושעירים לגבי נזיר דלא חזו להקרבה גופייהו ליכא למילף להו מקינין ועוד מה לו להאריך בלשונו כ"כ דקאמר מאי טעמייהו דרבנן דקאמרי מעות ולא בהמה וכו' לעיל לאלתר ה"ל לאקשווי ארצ הונא דלמר אבל בהמה הרי היא כמפורשת אינו והא"ר חסדא ולאוכוחי דלא מהני [פרישת] הבעלים בינו וביני¹⁰ לפי שיטת הר"ם וגם הלשון קשה¹¹ דמסיק ואמר והא מעות גמירי לפירושו¹² ועוד קשה לאותו טעם שפירשו תמוס' דהא דאמר מעות ולא בהמה ולא נסכא דכיון דאיכא שהייה חיישינן שמה נתן לבו לפרשם בתערוכות בצאות הזמן והשיהיו וזהו דוחק גדול שטעם זה אינו רמוז כלל בספר לכך נראה בסוגיא¹³ לפרש הסוגיא כפי' הקונטרס דהא דקאמר מעות ולא בהמה ולא נסכא וכו' [ל מ"ט'¹⁴ משום שהייה הוא ומייה אין הטעם משום חששא [כי פירש] בתערוכות בלבו אלא משום דאין לך אלא בלשון¹⁵ והלכה ששנית מעות סתומים יפלו לנדבה בלשון המשנה ועל זה קאמר דוקא מעות גמירי ולא בהמה פי' ולא בהמה ממיינה דלא חויא לנזיר להקרבה כגון פריס או שעירים וכן נסכא וסואר קורות והיא היא דרבותא¹⁶ משמיעין אותנו הגך אמוראי שלא תאמר דהלכה נתקבלה בכל מיילי דלא חוי להקרבה דומיא דמעות כמו נסכא וסואר קורות ופריס לגבי נזיר זה אין לך לומר דדוקא מעות גמירי (תימא) שנופלין לנדבה הילכך אין לך אלא ההלכה ומייה בהמה בעלת מוס בכלל מעות היא כיון דחיי דלמי לאלתר כמו מעות ואפי' נשנית הלכה בהדיא מעות בהמה בעלת מוס בכלל כיון דדמיא למעות לגמרי ה' [דדמי למעות לאלתר] הך לדחויא¹⁷ דלמי לאלתר וכה"ג אמר' לעיל תנא צמיר כל מיילי דדמי ליה אבל נסכא וסואר קורות דלא חוי דלמי לאלתר כדפירש¹⁸ צפרק ראשון אותו ודאי נתמעט מכלל הלכה ששנית מעות והשתא פריך שפיר דקאמר מאי טעמא דרבנן דלמרי מעות ולא בהמה וכו' אלא מעתה דקאמר מעות דוקא גמירי מעות ולא עופות בתמייה פי' אם אחד מחייבי קינין או נזיר טמא שהפריש תורין וזני יונה סתומין שלא פירש בשעת לקיחה ומת ה"ג דלא יפלו לנדבה ולא נחשיבם כמעות סתומין וכו"ת אין ה"ג והא [אמרן רב חסדא כו' פי' דהיכא דלא פירשום הבעלים בשעת לקיחה דאין מתפרשות אלא בעשיית הכהן כלומר דאין וכו"ת דין פירוש אלא יש להם דין סתומים לכל מיילי בין לענין שכהן יעשה אחיה שירצה חטאת ואחיה שירצה עולה וצין לענין שיפלו לנדבה במעות סתומין אם מתו הבעלים קודם הקרבה כך יש לפרש הקושיא דפריך לדרב¹⁸ חסדא לפי' הקונטרס ולא מעשיית הכהן כפריך כמו לפי' ראשון דלא היה מקשה¹⁹ אלא דפרישית דמשמע ליה דאם לא נתפרשו בלקיחה חו לא חשיב כמפורשין אלא כסתומין לכל מיילי ואף לענין זה הוו כסתומין דיפלו לנדבה וא"ת ואכתי ומאי²⁰ פריך מרב חסדא לפי' זה ודילמא רב חסדא לא איירי אלא לענין זה שלא יוכלו הבעלים לפרש אחר הלקיחה אחיה לחטאת ואחיה לעולה [ולא] איירי לענין שיפלו לנדבה כלל וי"ל דמשמע ליה לכל מיילי קאמר דהוו כסתומין ועוד דא"כ הוה ליה למימר אין הקינין נקבעות דהוי משמע דדוקא לענין קביעות קאמר אהו לחטאת ואהו לעולה לענין קביעות הבעלים²¹ שאם לא קבעוהו בשעת לקיחה שז אינו יכול לקבוע שגם בעלמא גריל להיכיר לשון קביעות מדקאמר²² מתפרשות משמע על כל מיילי קאמר אין להם דין פירוש אלא דין סתומין בין לענין דחשיבי²³ כסתומין ליפול לנדבה והשתא הוי הלשון שפיר דמסיק והא מעות גמירי אלא על כרחך לאו דוקא מעות דה"ה עופות וה"ה דלאו דוקא מעות אלא אפילו בהמה ונסכא וסואר קורות וא"ת לפי' הקונטרס דמפרש הא דפריך מעות ולא עופות צעי למימר המקשה דעופות סתומים יפלו לנדבה והא אמר' פי"ק דשזעוות (דף יב:): דאין מקיפין המזבח בעולת העוף וי"ל דה"מ צמותר נכסים ושאר מותרות פי' שאם נשתיירו מעות שצאוחם מעות אינו יכול לקנות עופות לקין המזבח אבל אם העופות עמנן נשתיירו כמו שמתו הבעלים קודם הקרבת כהנים עופות²⁴ מקליפין שפיר לגבי המזבח א"ג המקשה דהכא לא ס"ל היהא דשזעוות ששם היא מימרא דאמורא:
ו**ר"י לייטעמ"ך** הא דתנן רבן שמעון בן גמאי²⁵ אומר הביא שלש בהמות ו**לא** פירש הראוי לחטאת. כגון כבשה חטאת הראויה לעולה כגון כבש חטאת עולה הראוי לשלמים כגון חיל הראוי²⁵ לשלמים:
ו**אמאי** האמרת [בהמה] **לאו** כמפורשת דמיא. כלומר לפי מאי חשיב להו רשב"ג כמפורשין וא"ת ומי דמיה והא בהמה דלעיל דחשיב כסתומים מיירי כגון דהוּו ג' פריס והנהו ודאי הוו כסתומים אבל אלו בהמות דמיירי כאן רשב"ג מיירי בבהמה דחזו לנזיר ולכך חשיבנן להו כמפורשין וי"ל דהכי פירושו אי אמרת בשלמא כדקאמר רב הונא בבהמות דהיינו ג' פריס חשיבי קלת כמפורשין ולכל הפחות כמפורשין בתערוכות הכא דרשב"ג ינחא דחושב ג' בהמות הראויים לנזיר כמפורשין לגמרי כאילו פירש צפוי זו לחטאת וזו לעולה וזו לשלמים אלא אי אמרת בג' פריס כסתומין דמיין לגמרי ה"ג מתמת שהן ראוין לנזיר לא הוה לן [ל' למיחשב²⁶ ו'²⁷ בנייהו] לגמרי כמפורשין וא"ת ואכתי מאי [פריך דילמאן] רשב"ג איירי כשחזר ופירש הנזיר בפירוש בשעת הקרבה הי לחטאת והי לעולה והי לשלמים וי"ל דחדא²⁷ לינחא לא משמע הכי דקתיי הביא ג' בהמות ולא פירש וכו' ומשמע ליה הראוי לעולה תקרב לעולה ומעשיו²⁸ אף קודם הקרבה יש עליה

כו.

- ↑ ואם לא תמצא ידה די שיה וְלִקְחָהּ שְׁתֵּי תְרִים או שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה אַחַד לְעֹלָה וְאֶחָד לְחֹטֵאת וְכַפֵּר עֲלֶיהָ הַכֹּהֵן וְשִׁהַרְתָּ:
- ↑ ויקרא יב ח וְעִשָּׂה אֹתָם הַכֹּהֵן אַחַד חֹטֵאת וְאֶחָד עֹלָה וְכַפֵּר עֲלֶיהָ הַכֹּהֵן לְפָנָי יְיָ מִזֹּבָב:

<div>◄</div>
פי' הרא"ש
<div>חסדא‏</div>

חסדא נמי נוקי הכי: ועוד היאך ניחוש שמא ביררן כיון שהוא עצמו מביאן לכהן ולא א"ל זו חטאת חו עולה. וי"ל דרעת המקשה דאין שום דבר מתפרש אלא בשעת הפרשה או בשעת עשיה ולא בתיים. והכי פריך אלא מעתה ולא עופות אם הפריש עופות תתוים ומת נמי חיישת שמא אח"כ ביררן וימוחו והא אמר רב חסדא וכו' אלמא דאין דבר מתפרש אלא או בשעת הפרשה או בשעת עשייה. וכן בהמה ונסכא וסואר נמי אין מועיל בירור אחר שהוקדשו. וכן משמע בפי' טרף בקלפי דלאו דוקא בעופות קא' רב חסדא אלא בכל קרבנות. ובקוצר הוה מצי למיפרך למאי דקאמר דחייש בבהמה ונסכא שמא בירר אח"כ והא אפי' ר"ח וכו' אלא דניחא ליה למיפרך מעופות אעפות: א"ל רב פפא לשימי ולטעמך דמובחב לי דבהמה ועופות הוו תתוים כמו מעות הא דתנן הביא ג' בהמות כבשה וכבש ואיל ולא פירש אלא אמר אלו לקרבנות נזירות: הראויין לחטאת כבשה. לעולה כבש ואיל לשלמים ואמאי והא אמר' בהמה לאו כמפורשת דמי' וכיון שלא פירש חטאת ועולה ושלמים היאך קריבין בלא קריאת שם. אלא ודאי כמפורש דמי כאילו פירש חטאת עולה ושלמים ותקבעת כל א' לשם מה שהיא ראויה. ולא ידוך פי' הכי קא"ל ולטעמך דאמרת דאין בריהה מועלת אלא בשעת הפרשה או רשב"ג דאם לקח חסם ולא פירש דהכחן מקריב הראוי לחטאת חטאת. וא"צ לפרש מדקאמר הראוי לחטאת חטאת משמע שבחסם הוא מקריב וא"צ לקרוא לו שם אלא דסמכ"י אהא שהבעלים קראו להם שמות אחר ההפרשה. א"ל ולקח ועשה אמר דחמנא. כלומר אוהיבית לך מעופות שכל א' מהם ראוי לחטאת או לעולה ואפי' אמר רחמנא ולקח ועשה שאם לא בררו הבעלים בשעת לקיחה יכול הכהן לברר בשעת עשייה אלמא הוו כסתומים אבל לא אותבת לי מידי מבמהה דאפי' שלא פירש ע"כ כל אחד ואחד נקבעת לפי מה שהיה ראויה דמי מצי למימר דך דחטאת תקרב עולה

